

Online meekijken

AORTA Utrecht groen en gezond: de tijd is er rijp voor

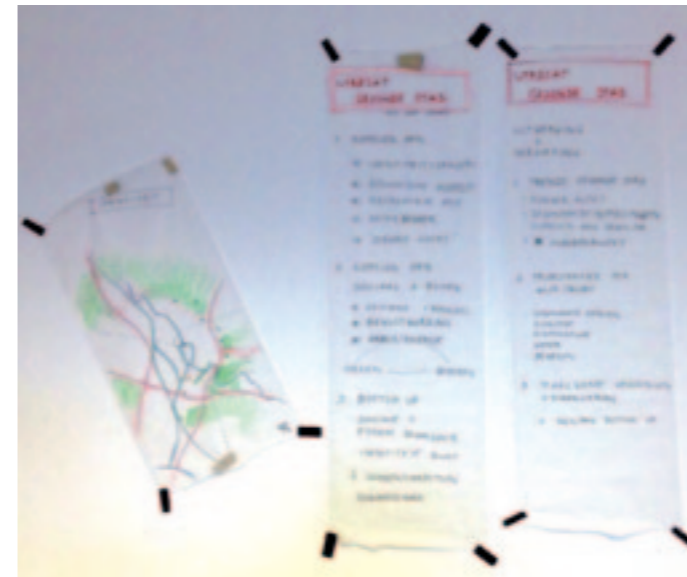
Hoe kun je een stad gezonder maken met groene ingrepen in de openbare ruimte? Wie kun je daarbij betrekken en hoe financier je het? Deze vragen zijn het uitgangspunt van het programma Utrecht Groen & Gezond, een initiatief van architectuurcentrum AORTA. Via onderzoek, discussies, presentaties en werkateliers is de relatie tussen groen, gezondheid en de inrichting van de openbare ruimte uitgediept. Alle bevindingen zijn, samen met voorbeelden en adviezen, gebundeld in een online publicatie.

Tekst: Annemieke Bos

Dat AORTA ervoor koos met dit thema aan de slag te gaan is geen toeval. “De wens om iets aan de verschraving van het groen in de stad te doen, leeft al langer”, vertelt directeur Eveline Paalvast. “Als onafhankelijk platform stimuleert AORTA de discussie over de kwaliteit van de leefomgeving. Daarbij proberen we steeds aan te sluiten bij actuele thema’s. Gezondheid is in Utrecht

inmiddels een politiek thema geworden. Het is een item in het collegeprogramma. Dat is een goede zaak, want uit onderzoek – van Jolanda Maas onder andere – blijkt heel duidelijk wat voor effect groen kan hebben op de gezondheid van mensen. Daarnaast komen er steeds meer meetgegevens beschikbaar over de temperaturen in de stad (*urban city heat*). Stadsgroen heeft een

Een schetsontwerpje gemaakt tijdens het werkatelier. Foto: Jet Schaap

Over Architectuurcentrum AORTA

AORTA is een platform voor professionals en bewoners die geïnteresseerd zijn in de gebouwde omgeving in de regio Utrecht. Het organiseert debatten, lezingen, workshops, excursies, (ontwerpend) onderzoek, films en presentaties. Daarmee wil AORTA de ruimtelijke ontwikkelingen en tendensen op het vlak van architectuur en stedenbouw bediscussiëren, inspireren en aanjagen. AORTA verzorgt daarnaast architectuurrondleidingen en educatieve programma’s. Van het thema Groen & Gezond is ook een lesprogramma gemaakt.

Kijk voor meer informatie op www.aorta.nu

‘Je bereikt meer door kennis te delen’

positief effect op het terugbrengen van de hitte en verbetert ook het leefklimaat in de stad, zo blijkt uit onderzoek van Wiepke Klemm. Tel bij dat alles ook de vele initiatieven van bewoners op om meer groen in hun directe omgeving te creëren en je kunt concluderen dat de tijd rijp is om concrete stappen te zetten naar een groenere, gezondere stad. Daarom wilde AORTA het onderwerp agenderen en kijken of de verschillende werelden (ruimtelijke ordening en gezondheid) samen kunnen werken. We verwachten namelijk dat dit de leefbaarheid voor bewoners vergroot en het vestigingsklimaat voor bedrijven versterkt.”

Stad, wijk en straat

In werkateliers gingen teams aan de slag met de centrale vragen van het programma. Er namen vertegenwoordigers deel van verschillende expertises: van stedenbouwers en landschapsarchitecten tot planeconomen en onderzoekers op het gebied van gezondheid. Van gebiedsbeheerders tot beleidsmakers. Landschapsarchitecte Arda van Helsdingen en stedenbouwkundige Arnold Meijer waren als begeleiders bij de ateliers betrokken. “Uitgangspunt was om het onderwerp vanuit verschil-

lende schaalniveaus te benaderen, namelijk de stad, de wijk en de straat” legt Van Helsdingen uit. “Om het zo concreet mogelijk te maken, hebben we drie deelgebieden in Utrecht geselecteerd waarmee we aan de slag gingen. We hebben gekeken welke gezondheidsproblemen daar kunnen spelen en met welke ingrepen je die zou kunnen verminderen of voorkomen. Tegelijkertijd wil je met die ingrepen ook bijdragen aan het versterken van de identiteit van die wijk en andere functies dienen zoals ecologie en waterbuffering.”

Functies koppelen

Belangrijke les uit de werkateliers is dat je meer kunt bereiken wanneer je verschillende disciplines met elkaar om tafel zet. “Het begint allemaal met kennis”, stelt Van Helsdingen. “Als je die kunt delen, dan komt er ook bewustwording en vergroot je de kans dat er bij de planvorming wordt gedacht aan meerdere doelstellingen. Daarnaast blijkt het ook heel nuttig om functies te koppelen. Dus kijk bij de ontwikkeling van recreatieve routes niet alleen naar de esthetische kant van het groen, maar betrek ook ecologie, fijnstof, temperatuur en dergelijke erbij. Verder concludeerden we dat

je de plannen vooral helder en toegankelijk moet maken, dan kunnen mensen makkelijker aanhaken. De gemeente bepaalt de kaders op stadsniveau. Als je wilt dat bewoners op straat- en wijkniveau in actie komen, moeten ze daarvoor wel handvatten hebben.”

Burgers, bedrijven en overheid

De publicatie Utrecht Groen & Gezond geeft voorbeelden van hoe burgers, bedrijven en overheid samen de stad groener en gezonder kunnen maken. “We hopen dat meerdere partijen zich hieraan willen verbinden”, stelt Paalvast. “Denk aan woningcorporaties, gezondheidsinstellingen, maar ook aan groenbedrijven en onderwijsorganisaties. Stel je voor dat er een label ‘Utrecht Gezonde Stad’ komt, daarmee kunnen partijen zich onderscheiden! Hoe meer we integraal projecten aanpakken, functies koppelen en groen vooraan in de planvorming meenemen, hoe meer kans van slagen.”

Voorbeeldproject

AORTA heeft met de activiteiten die tot nu toe zijn ondernomen het thema groen & gezondheid op de agenda’s van partijen in Utrecht willen zetten, zoals de

Situatie Maasstraat voor en na ‘groene ingreep’. Foto: Jet Schaap – Illustratie: Ronald van der Heide.

>

gemeente en de GGD. Een volgende stap is volgens Paalvast om ervaring op te doen in een concreet project. “Samen met de gemeente en een woningcorporatie bijvoorbeeld, en liefst ook een groenbedrijf. Er is voor veel partijen een rol weggelegd om dit verder te brengen. Ook is het nodig om goede financieringsmodellen uit te werken. AORTA gaat die uitdagingen graag aan, met professionals en bewoners.” ■

Als u interesse heeft om uw expertise in te zetten voor het vervolg, kunt u contact opnemen met Eveline Paalvast, directeur van AORTA, via epaalvast@aorta.nu of bel (030) 232 16 86.

In werkateliers werden voorstellen bedacht voor drie deelgebieden in Utrecht. Foto: Jet Schaap